

Martina Zwyrtek

Máš nějakou svou scénografickou realizaci nejraději?

M: Dlouho jsem měla jednu, ale teď to přebila ta poslední, *Memento Mor* ve spolupráci s režisérem Jakubem Čermákem. Tam mi dal Jakub roli. Měla jsem ji jako bonus ke své scénografické práci a začala jsem přemýšlet, že je teda možná lepší být herečkou...

Memento Mor je inscenace která vznikla pro stream - online přenos, je to tak?

M: Ano. Nechtěli jsme streamovat představení, které je dělané pro diváky do hlediště, spíš jsme chtěli udělat něco přímo pro online. Tak se pronajalo studio v Klecanech a točili jsme to všechno v greenscreenu a strašně jsme si mákli. Bylo to vidět možná shora, když se to zabíralo v některých momentech, že je ten děj příběhu vkuse. Měnili jsme jeden obraz za druhým takovým stylem, že tady se přestavovalo, tady se hrálo, herci dobíhali, my jsme přenášeli kulisy – všichni kdo měli ruce volné, tak dělali četu pobíhajících kulisáků. Když jsme bourali, herci taky pomáhali (pokud zrovna mohli) a dobíhali úplně zpcení do obrazu. Takže do daného momentu si doběhli – zklidnili se – řekli svou pasáž a utíkali zase do dalšího rohu místnosti. A takhle jsme to v tom prostoru točili.

Asi to muselo mít přesnou minutáž?

M: Bylo to úplně na vteřiny. A ještě se stalo, že během onlinu Jakub akci přerušil a všichni se složili, že se teda asi něco stalo špatně. Ale ono venku začalo hořet. Takže Jakub řekl: prosím vás vážení, přeparkujte si auta, venku hoří. Hořelo tam před budovou, fakt to byl velký plamen, a auta ta tam byla tak zaparkovaná. Takže si všichni přeparkovali a za 15 minut se jelo dál. Bylo to hodně adrenalinový.

A proč je to tvá nejoblíbenější inscenace? Kvůli tomu adrenalinu?

M: Spojilo se tam hodně věcí. To že to byl nový přístup k věci, že jsme hledali ne úplně divadelní vyjádření, a to mě zajímá. Asi je to taky ještě dozvuk euforie z toho celku.

Kde se inspiruješ? Vedeš si něco jako „fundus nápadů“, ze kterého čerpáš, nebo ke kterému se vracíš?

M: Možná to bude souviset i tady s tím morem, že mám poslední dobou potřebu spíš uklízet – dělat pořádek ve svých věcech. Jsem nějak přehlčená. Ale to se týká scény, ne kostýmů. Na scéně bych nejradši nic neměla nic. Anebo něco ve smyslu, jak jsou úkoly typu „načrtni domeček jedním tahem“, nebo „vyjádři myšlenku jednou věcí“. Hledám něco, kde bude „pure“ stav. Ono to nahrává i rozpočtu – když je například nějaký omezený rozpočet, tak si řekneme, že ho investujeme do jednoho objektu, a zbytek necháme oholený. A nebo že budeme pracovat se specifikem daného místa... Takže můj fundus je teď spíš prázdnota. Snažím se fundus nápadů nemít. Jde o koncept, který mám připravený, se kterým chci pracovat. Ale samozřejmě, když dostanu geniální nápad, tak jsem ochotná ten koncept kdykoli porušit. A užít si nad nějakým objektem, který mi přijde nevyhnutelný.

Většinou si vybuduji prázdný prostor a řeknu si „tak takhle by to stačilo“. Ale pak zase v inscenaci přijdou momenty, kdy si říkám „ted' tady potřebuju špínu, ted' ať to tady práskne, ať se to tady zasere“. A pak se to zase stáhne. A říkám si třeba zase: „ted' je to chladný, ted' potřebujeme něco velkého nafouklého.“ Často si v tomhle směru pomáhám kostýmem, že na scénu vejde něco nabubřelého, nebo špinavého...

Kostýmy mám spojený víc s prací, protože si je často šiji sama. A v tom se zase nekrotím vůbec, v tom materiálu. A třeba ušiji pět kostýmů pro hlavní postavu. Ušiji je, aniž bych je konzultovala s režisérem a pak mu je ukážu. On vybere jeden, a zbytek rozdám těm vedlejším postavám.

Jedna z tvých posledních realizací byla pro inscenaci Happy end v hotelu Chateau Switzerland, kde se kostýmů vyskytuje hodně, je tam víc dějišť...

M: To byl přesně ten případ, kdy jsem na kostýmech začala pracovat třeba půl roku dopředu. Začala jsem si šít úplně volně, co mě napadlo. Roušky v rozměrech obláček překrývajících celé tělo. Pak jsem udělala Jakobovi přehlídku s herečkami. Jednalo se o proces, který vznikl dohromady, společně, formou workshopů. Já jsem si udělala jeden den, kdy jsem herečky do kostýmů oblíkla a udělali jsme si přehlídku. Všichni se hodně smáli, Jakub říkal „ona ale umí i hezký kostýmy...“

S režisérem téhle inscenace pracuji déle, s Jakubem Čermákem, takže už znám jeho estetiku. A chtěla jsem zkusit, jak zareaguje na něco, co mám „sama se sebou“. Nejdřív řekl že ne, tohle teda ne. Ale potom se tam některé z těch věcí nakonec dostaly. Na těch kostýmech jsem opravdu pracovala průběžně, takže z beztvaré ideje mě to postupně někam nasměřovalo. Dělalý jsme to dohromady s Janou Prekovou. A Jana je vizionář, který vždycky přinese nějakou vizi. Já zas ráda pracuji rukama, takže jsem se tou její vizí nechala inspirovat a něco vyrobila. Společně jsme se na tom celém podílely. Jana do toho pak ve finále stříhla – řekla, že tohle potřebuje tenhle střih. Takže když jsem byla ke konci už dost unavená z ušití 40 kusů halenek, Jana to posunula. Přinesla do toho ještě svůj „freš“.

Máš nějaký oblíbený materiál?

M: Oblíbený je ten, který je.

Jednou jsem přes kamarádku, která pracuje v továrně na balony, získala právě materiál na ty létající balony. Je to prostě šusták, ale v takových skvělých barvách a gramáží. Tak například z toho jsem udělala spoustu kostýmů, které ale ve finále ve zmiňovaném představení nejsou. V jedné části téhle inscenace začíná taková operní část – přichází diva v róbě. A já jsem měla normálně problém tu róbu udělat, takže jsem vytvořila takovou košili a spoustu pytlů. Obrovských pytlů, které jsou jako vlečka – všechno je to upevněné na gumách. A kdy diva vstává a zpívá, tak postupně ty pytle odpadají až zůstane jenom v kalhotkách. Takže to byla balonovina. A potom mám ještě kamaráda, který pracuje ve velkoplošné tiskárně. Z toho jsou taky dobrý matroše, z toho ráda tvořím.

Vyhovuje ti, když je dialog s režisérem nad výsledným tvarem kontinuální?

M: Já pracuji hlavně s jedním režisérem. S Jakubem Čermákem. A tam jsme spolu od začátku ideje, neustále konzultujeme. Jakub je hodně výtvarný režisér, on má často sám představu, jak to chce. A nebo má i úplně zásadní nápad ve scénografii. A potom zase mě on naopak nechává přinášet věci – že rekvizita má už nějaký význam, a zahraje tuhle a tuhle věc. Nebo

kostým. Třeba si říkám, že by se mi líbilo, kdyby byl pan Korn na začátku jako kustodka. A seděl na scéně v kostýmku šedesátileté paní. A to se zase líbilo Jakobovi, tak jsme to tak udělali v *Dánské dívce*. A potom třeba zase greenscreenový studio byl Jakobův nápad, že tam budeme natáčet. A tohle rozhodnutí udělalo celou scénografi. My jsme to drželi, jenom abychom to neporušovali zbytečně moc.

Je scénografie spíš v prostoru, nebo v čase?

M: To je taková filozofická otázka. No... je to asi čas v čase, a prostor v prostoru. Máme vlastně možnost z toho jednoho prostoru divadla vytvořit úplně jiný prostor.

Scénografie nalézá tebe nebo ty ji?

M: To nevím. Na to odpověď nemám. Protože jsem měla období, kdy jsem si říkala, že scénografie mě vůbec nechce nalézt a nechce mě. A pak jsem měla také období, kdy mi přišlo, že kdekoli se octnu tak přináším pouze zkázu a zmar. Takže nevím, jestli mě scénografie hledá. A taky jsem se často bránila ji dělat, a měla jsem období v životě, kdy jsme scénografi rozhodně nedělala a nevyhledávala jsem ji.

Dá se říct, co je pro tebe ideální jeviště?

M: Když to není furt stejný jeviště.

Myslíš si, že jde vůbec scénografie vystavit?

M: No, jde.